

Iki šiol su žmona Inga laikomės rytinio ritualo: vienas kitam į lovą nešame kavos ar arbatos. Nors arbatą lovoje geriu tik aš. Nuo to veiksmo vis dar prasideda mano diena: prabundu, pasidžiaugiu, kad pabudau, ir išgeriu puodelį arbatos. Būtinai su bičių duonele. Toks senas mano įprotis.

Turiu ir kitą įprotį. Rytais įsijungiu banalų, dešimtim kartų matytą serialą „Volkeris, Teksaso reindžeris“ ir tam snukiadaužiui vykstant peržvelgiu naujienų portalus. Iki pietų dirbu ties klausimais, renku informaciją, ją tikrinu. Kai užsimanau pakeisti veiklos kryptį, iš darbo kambario nusileidžiu į virtuvę ir klausiu Ingos, gal kokių bulvių reikia priskusti ar daržoves supjaustyt. Po pietų vėl grįžtu prie savų darbų. Toji mano darbo diena atrodo labai paprasta – lyg nieko ir neveikiu, tik galvoju ir užrašinėju.

O galvoju aš nuolat. Mano smegenys „įjungtos“ informacijos priėmimo ir informacijos kūrimo režimu. Esu įpratęs: pamatau, nugirstu – iš karto užsirašau. Yra žmonių, kuriems grįžus po darbo namo darbinis mygtukas išsijungia. Man taip nenutinka. Maniškis beveik niekada neišsijungia. Mano galva nuolat užimta. Jeigu ruošiuosi laidai, galvoju klausimus, temas diskusijoms. Jeigu ir būnu namuose, po filmavimų, vis tiek ką nors sugalvoju: ar klausimą, ar mintį, siužetą, – ir iš karto puolu užsirašyti. Aš neturiu apibrėžtų darbo valandų ir pavydžiu žmonėms, kurie sugeba susidėlioti griežtai apribotą darbo dieną.

Tikrai žinau, kad yra rašytojų, kurie knygai kurti būtinai skiria konkretų darbo laiką. Jie atsikelia, papusryčiauja, devintą ryto sėda prie darbo stalo ir dirba. Rašo iki pirmos valandos, tada pietūs. Paskui nuo antros iki šeštos vakaro rašo toliau. Viskas, čia jų darbo diena, jie taip moka susidėlioti. Tikri profesionalai, jie tikslingai „įjungia“ smegenis tada, kada reikia. Man taip neišeina. Ir didžiąjai daugumai taip neišeina, garantuoju.

Apskritai, visi rašytojai yra tokie *pačiuožę* gerąja prasme. Mes su kolegomis juos vadiname čiurlioniais. Tam tikra prasme nemaža dalis televizijos žmonių, rimtų televizijos žmonių, kurie *telike* dirba dešimt, dvidešimt metų, iš dalies jau irgi čiurlioniai, jau irgi *paplaukę*. Ir aš, matyt, jau tarp jų.

Prie lovos visą laiką turiu tušinuką ir bloknotą, esu seno kirpimo. Kartais būna, kad naktį prabudus staiga šauna į galvą kokia puiki mintis, bet pagalvoju, jog prisiminsiu ir užsirašysiu rytą, kai atsikelsiu. O nubudęs teprisimenu, kad mintis buvo tikrai gera. Būna, sugalvoju kokią sparnuotą mintį, sentenciją ar šiaip puikią idėją, ir man užtenka užsirašyti vieną žodį, kad prisiminčiau. Retsykiais, užuot iš karto grįžęs miegoti, pradedu galvoti, strateguoti, įjungiu šviesą, užsirašinėju. (Manau, nemiga yra tada, kai skaičiuojamos avys užmiega anksčiau už tave.) Tada gaunu velnių nuo žmonos, kad pats nemiegu ir kitiems neleidžiu... Gyvenime esu išbarstęs daugybę labai gerų idėjų, tad verčiau nubudus ryte suprasti, kad visgi nesąmonę buvau sugalvojęs *blūdydamas* naktį, negu vėliau graužtis, kad mintis buvo tikrai gera, beveik geniali, bet manyje nubudęs genijus užmigo ir viską pamiršo.

Apibūdinau paprastą dieną. Bet būna ir kitokių dienų. Nepaprastų. Priklauso nuo to, ar tai filmavimo, ar spektaklio diena. Ar šiaip diena. Jeigu tą dieną yra numatytas spektaklis ar filmavimas, tada jau viskas surikiuota iš anksto: ne tu rikiuoji, planuoji dieną, o dienos darbai surikiuoja tave. Tokią dieną viskas

aišku. Jeigu filmuojame su Andriumi Tapinu „Auksinį protą“, tai dešimtą valandą jau turiu būti televizijoje, be dvidešimt vienuoliką – grimo kėdėje, nuo vienuoliktos – filmavimo aikštelėje. Filmuojame tris laidas iš eilės. Diena būna intensyvi, bet kadangi turiu puikią kompaniją, tai dirbti – tikras malonumas.

Mano karjera televizijoje prasidėjo nuo viktorinos „Taip ir Ne“ – buvau jos sumanytojas ir vedėjas. O štai dabar, kai gyvenime apsisuko toks didžiulis ratas, keitėsi televizijos, laidos, kolegos, mano vaidmenys ir pareigos, net valiuta pasikeitė, dabar mes vėl drauge su Andriumi kaip gerą, sultingą vaisių puoselėjame laidą „Auksinis protas“.

Leidžiuosi surikiuojamas nepaprastos dienos darbų. Taip jau sutapo, kad, pradėjus rašyti šią knygą, prasidėjo ir Tado Vidmanto spektaklio „Uošvis“ repeticijos su režisieriumi Baliu Latėnu. Nežinau kodėl, bet sutikau dalyvauti dar vienoje savo gyvenimo avantiūroje, kurios premjera jau įvyko. Manau, kad sekėsi tikrai gerai. Žinoma, įvertinus tai, jog scenoje nestovėjau daugiau nei dešimtmetį, jaudulys pakamavo ir mane. Nors ne pirmą kartą tenka aktoriaus amplua – esu sukūręs ne vieną vaidmenį „Domino“ teatre, TV serialuose, net kino filmuose, bet grįžimas į sceną pareikalavo nemažai jėgų, kėlė įtampą, ypač kai scenarijaus autorius Tadas Vidmantas spektaklio pavadinimą susiejo su mano personažu. Norisi šį vaidmenį atlikti nepriekaištingai.

O Tadas yra fenomenalus kūrėjas: perskaičius pjesę apėmė jausmas, lyg kiekvieną personažo mintį būčiau parašęs aš pats. Vaidinu griežtą tėvą, buvusį saugumietį (man šis vaidmuo toks artimas), galiausiai išsipildė ir mano svajonė turėti dukrą: jei ne gyvenime, tai bent scenoje. Į vaidmenį įsijaučiau greitai.

Man patinka vaidinti, priėmiau tai ne kaip kvietimą kažką daryti, ne dar vieną būdą užsidirbti – visų pinigų neuždirbsime. Aš tai priėmiau kaip dar vieną gyvenimo nuotyki. Trumpalaikį nuotyki. Metai, dveji, ir tas nuotykis baigsis. Apvažiuosime Lietuvą, ir viskas. Va kompanija mano puiki. Prieš pirmąją premjerą Utenoje savo kolegoms – teatro scenos debutantui, komikui Mantui Bartuševičiui ir talentingajai aktorei Vaidai Baranovei – taip ir pasakiau. „Priimkite tai kaip nuotyki, gyvenimo nuotyki, kuris neišvengiamai baigsis. Prais kiek, metai, pusantros, gal dveji, būsime suvaidinę 75, gal 120 spektaklių, ir kažkuris iš jų bus paskutinis. Nuotykis baigsis.“ Man nuotykliai yra įdomūs, taip iš dalies grįžtu į grupės „Dviratis“ gastrolių laikus. Čia kažkas panašaus, klajoji po Lietuvą lyg senais laikais. Net smagu, norisi prisiminti jaunystę, kai su „Dviračiu“ važinėdavome. Skirtumas tik toks, kad gastroles prisiminti smagu, o gastroliuoti vis dėlto sunku.

Štai prieš kelias dienas buvome Joniškyje. Dvyliką valandą mane paėmė iš namų. Nuvažiuovome, dar parepetavome kai kurias jungtis. Spektaklis šeštą valandą, jo trukmė apie pusantros valandos. Po visko pusvalandis, kol susirinkome daiktus, ir namo grįžau vidurnaktį, po vidurnakčio. Toli tas Joniškis, toli, bet mėgstu sakyti, kad Skuodas dar toliau. Juokinga, aišku, ne visus Lietuvos kelių atstumus žinau, bet tikrai gerai atsimenu, kad iki Skuodo yra 366 kilometrai, tiek pat, kiek iki Nidos. Ten irgi važiuosime. Į Skuodą, turiu omenyje.

Po gastrolių dienos grįžtu, vakarieniauju ir miegoti, nes rytoj vėl reikės keltis. Taip praktiškai dvylika valandų imi ir iš-

brauki. Gal per stipru sakyti „išbrauki“, tiksliau pasidovanoji, bet pačios kelionės tikrai užknisa. Scenoje būname pusantros valandos, o visą kitą laiką – keliaujame.

Kai pradėjome koncertuoti su „Dviračiu“, pirmuosius savo *žigulius* įsigijome tik trečiais gastrolių metais, iš pradžių keliaudavome autobusais, traukiniais. Buvome kartą skaičiavę, kad važinėdami iš koncerto į koncertą mes su Gintaru Ruplėnu kelyje esame praleidę du mėnesius iš dvylikos. Taip buvo iš tiesų. Du mėnesius – dieną naktį – praleidome automobilyje. Šeštadalį metų. Dabar jau net sunku įsivaizduoti, kad taip galėjo būti.

Nesiskundžiu, niekas juk netraukė tamstos už liežuvio sutikti vaidinti. O dabar jau viskas, gastrolės sudėliotos – atsikeliu spektaklio dieną ir išvažiuoju. Ir tą baladojimąsi po Lietuvą priimu kaip nuotyki. Judėti, dalyvauti visur man iki šiol yra malonumas, man iki šiandien yra įdomu. Kol gyvas, stengiuosi būti karštakošis, nes kai vieną kartą atšalsiu, tai šaltakošis būsiu visą likusį visatos laiką.

Kaip baigiasi mano diena? Darbo kambaryje, kuriuo prieš miegą tampa miegamasis, padedu į šalį kompiuterį, įsijungiu patį kvailiausią filmą, kuris kaip koks naminis gyvūnas mane ima migdyti savo tarškėjimu, ir užmingu.

Jeigu tą dieną atlikau visas užduotis, pliuso neužsidedu. Tai juk yra mano darbas ir mano gyvenimas. Bet dažniausiai prieš užmigdamas jau galvoju apie rytojaus darbus. Galvoju ne apie tai, kas jau praėjo, o apie tai, kas dar tik laukia. Turbūt sutiksite, kad dabartis yra viską graužiantis kirminas, kuris graužia ateitį ir ją paverčia praeitimi. Per dabartį praslenkanti ateitis virsta praeitimi. Viskas. Aš taip įsivaizduoju laiką. Todėl ne apie akmenukus į gerų darbų maišelį ir ne apie savo nueitą kelią, kas jau reiškia vakar, aš galvoju, o apie ateities projektus ir darbus.

Gimiau 1966 metais Lazdijuose, ten kurį laiką gyvenome. Tiksliau, Lazdijų priemiestyje (įdomiai skamba tokio dydžio miestelio priemiestis), dviejų aukštų sublokuoto mūrinio namo bute, kurį tarybinio ūkio administracija skyrė mano tėvui kaip jaunam specialistui.

Šalia namų tekėjo upelis, toks melioracijos griovys, kuria-
me būdavo labai daug dėlių. Vienas iš atmintin įstrigusių pri-
siminimų – kaip mes su draugu eidavome tų dėlių gaudyti. Pa-
semdavome dėlę į kokį nors dubenį ir pabarstydavome druska.
Dėlė staigiai sustingdavo, druska ją sutraukdavo akimirksniu.
Mes įsivaizdavome, kad esame *geriečiai*, ginantys pasaulį nuo
dėlių...

Iš Lazdijų priemiesčio mes išsikraustėme į Panevėžio rajoną,
Ramygalą, kur gyvenome gerą pusmetį. Tėvui buvo pažadėtos
geresnės sąlygos, didesnė alga (tais laikais jauni specialistai
taip ir kraustydavosi ten, kur daugiau mokėdavo), bet Ramy-
galoje jį apgavo, pažadų neištesėjo. Vieną dieną tėvui gavus
kitą pasiūlymą mes susidėjome daiktus ir išvažiavome į Šilutę.

Kelionė iš Lazdijų į Ramygalą man labai įsiminė. Tada paty-
riau vieną iš didžiausių vaikystės praradimų. Mes kraustėmės
su visais daiktais. Ūkis davė atvirą sunkvežimį, į kurį buvo
sukrauti visi mūsų baldai, maišai su drabužiais ir patalyne. Ir
šuo su būda. Viksius. Linksmas buvo šuo, visą laiką uodegą
vizgindavo. Pakeliui, jau netoli Panevėžio, mes sustojome.
Ateina sunkvežimio vairuotojas, sako, šuns nebėra. Išsoko ir
dingo. Liko tik būda.

Dar vienas labai skaudus vaikystės atsiminimas – kai užli-
pus ant medinės lentelės mano vaikišką pėdą kiaurai perdūrė
lentelėje styrojusi vinis. Aš žiūriu į tą vinį, skauda, žinoma.

Su ta perdurta pėda ir pardūmiau namo. Pamenu, kaip tėvas tą surūdijusią vinį traukia lauk ir tepa žaizdą jodu.

Darželyje, kai mus, mažus pyplius, ėmė mokyti, kiti vaikai mokėsi lėtai, savo ritmu. Raidelės, skaičiukai... O aš ketverių su puse pradėjau skaityti, man tai buvo taip paprasta ir savaime suprantama – lyg kvėpuoti. Juk kvėpuojame negalvodami, taip ir mokyti man buvo įdomu savaime.

Mokyklą pradėjau lankyti mums jau persikrausčius į Šilutę. Buvau pirmūnas. Tik dėl elgesio negaliu pasakyti to paties. Pirmoje klasėje pirmąją pastabą pažymių knygelėje gavau jau rugsėjo 2 dieną. „Arūnas per pertraukas neišeina iš klasės ir muša budėtojus.“ Aš mokiausi labai gerai, bet maždaug nuo mokslo metų vidurio mano pažymių knygelės pastabų skyriuje mokytojai klijuodavo papildomus puslapius. Kažkaip greitai užsipildydavo. Pagal pažangumą visos mokyklos norėdavo turėti pirmūnus – tai rodydavo gerą mokyklų darbą, tačiau pirmūną elgesys turėdavo būti pavyzdinis. Aš dažniausiai gaudavau tik patenkinamą pažymį. Buvau galvos skausmas mokyklai.

Galiu pasirodyti bambeklis, bet man tikrai labai keista, kad šiais laikais nemažai jaunų žmonių baudžia save neskaitydami knygų. Jie neserga smalsumu. O smalsumas apskritai yra viena iš gyvybingumo sąlygų – kai gyvenime tau viskas įdomu. Smalsumas turėtų būti vienas iš svarbiausių gyvenimo variantų. Kuo daugiau domiesi ir sužinai, tuo plačiau atsiveria horizontai, kurių nepažįsti. Patirtinis Sokrato posakio „Žinau, kad nieko nežinau“ įrodymas.

Nuo 2018 metų turėjau galimybę kelerius metus dėstyti Socialinių mokslų kolegijoje TV laidų vedėjų kurso studentams. Per tą dėstymo laiką susidėjau labai aiškias tezes apie tai, kokį jauną žmogų ten sutikau. Turbūt niekam nėra paslaptis, kad šiuolaikinis jaunimas yra kitoks negu tas, kokie buvome mes. Bet ir laikai buvo visai kitokie. Aš baigiau mokyklą 1984 metais. Tai kiek sovietmečio dar teko atsikąsti, pradėjus studijuoti Sąjūdžiu dar net nekvepėjo.

Šiaip visų laikų jaunuoliai yra kažkuo panašūs vieni į kitus ir kažkuo skirtingi. Kitaip žmonija netobulėtų. Egzistuoja tam tikri kertiniai dalykai, kurie vienija net skirtingų amžių jaunąsias kartas. Pavyzdžiui, žmonės visais laikais mylėjo ir myli vienodai: ar tai būtų antika, ar viduramžiai, ar dabartiniai laikai. Tik kiekviena karta turi atrasti savo receptą, kaip ir kiekviena pora – savąjį.

Manau, kad vienas iš akivaizdžių kartų skirtumų yra tai, kad dabartinė augančių žmonių karta, lyginant su mūsų, turi nepalyginamai daugiau galimybių, technologinių priemonių. Tik man labai gaila, kad jie nepalyginamai kartų mažiau jas išnaudoja. Mes džiaugėmės bent koku šansu pakliūti į sceną ar į televiziją, nesvarbu. O dėstant kolegijoje man kartais susidarydavo įspūdis, lyg būti čia jaunuoliams yra kažkas bloga, lyg bausmė, lyg paskirtas nuosprendis. Jie nesmalsūs gyventi, nesmalsūs mylėti, atrasti, išbandyti, kuo nors rizikuoti. Ir nemaža dalis jaunų žmonių, atrodo, mano, kad visas pasaulis yra skolingas jiems vien už tai, kad jie jame yra.

Skatindavau savo studentus skaityti, nebijoti iš praeities sklindančios šviesos. Bandžiau sudominti literatūra, lygindavau skaitymą su praviromis durimis, už kurių yra šviesiau, kurias pravertus mums palieka ankstesni kūrėjai ir kviečia ne bijoti, o užteiti. Tada kūrybingumas pasisėja ir skaitančiojo galvoje. Pateikdavau studentams vieną pavyzdį, kuris man labai

patinka. Kai po atostogų grįždavome į mokyklą, ant lentos krašto rasdavome visą vasarą ten pragulėjusią kempinę. Sausutėlę. Paspaudi ir net rūksta sausos dulkės. Laidos vedėjas yra kažkuo panašus į ją. Jeigu jis sugeria į save skaitytas knygas, turėtus pokalbius, sutiktus žmones, patirtus įvykius, toji kempinė niekada neišsausės. Ir susitikęs su žiūrovais arba su kolegomis scenoje vedėjas turės ką iš savęs išspausti. Kas nors iš tos kempinės bėgs, ir tuo turiniu bus galima dalytis. Tuomet jis nebus tuščias. Bet jei laidų vedėjas yra visiškai tuštutėlis, kaip ta sausa kempinė, kad ir kur jis būtų, scenoje ar televizijos ekrane, jis neturės kuo dalytis. Dulkelės parūks, ir viskas. Tai yra pats blogiausias žmogaus įvaizdis, koks gali būti matomas televizoriaus ekrane. Dirbant televizijoje svarbu knygos, patirtis, patyrimai, noras mokytis, bendravimas su žmonėmis, atsiminimai ir panašiai. Visa tai yra dedama į vieną bendrą indą, kuris vadinamas eterio smegenimis. O eterio smegenys yra vedėjo galva. Ir jeigu joje yra daugiau nei per vasarą išdžiūvusioje kempinėje, su juo viskas bus gerai.

Darbe tenka susidurti su situacija, kai nemažai žmonių, ypač jaunų, savo neveiklumą aiškina viena labai paprasta priežastimi – „ką mes čia darysime, jeigu viską užsėdę šitie seni pirdžiai“. Į tokius priekaištus visada atsakau paprastai. Jaunimui visais laikais reikia nueiti savo kelius, padaryti savo klaidas ir iš jų pasimokyti. Mes esame tokios būtybės, nuolat klystančios ir kartu tikinčios, kad viskas bus gerai. Yra sakoma, kad istorija yra pati geriausia mokytoja, bet turi pačius blogiausius mokinius. Aš visiškai tam pritariu.

Kai pradėjau dėstyti, buvo ir tokių, kurie įsivaizdavo, kad čia dabar atėjo pas Valinską į kursą, paklausys ir – superžvaigždės. Ir jiems teko labai nusivilti. Viena iš mano kurso pamatinių užduočių – mokytis eilėraščius atmintinai. Kiekvieną kartą ateidami į paskaitą, jie turėjo būti atmintinai išmokę naują eilėrašį. Susitikdavome kartą per savaitę, ilgam, nuo ryto iki vėlyvos popietės trunkančiam darbui ir paskaita prasidėdavo nuo eilėraščių deklamavimo prieš auditoriją. Iš pradžių jaučiau jų chaosą. Kur ieškoti, kokį pasirinkti, ir iš viso, kodėl mes turime mokytis tuos eilėraščius. Laikui bėgant mačiau jų pažangą, tobulėjimą. Vienam semestru baigiantis turėjau ir tokį studentą, kuris priėjo padėkoti, kad mano dėka pirmą kartą knygą perskaitė nuo pradžios iki pabaigos.

Poezija nepaprastai lavina atmintį, kalbos vaizdingumą. Kurdami poetai naudoja rimą, ritmą, vartoja įvairių kalbinės raiškos priemonių, pavyzdžiui, hiperbolių, palyginimų, deklinatyvų: ten tų dalykų yra tiek daug, kad eilėrašį išmokęs žmogus savaime perima dalį jo syvų, smegenys sugeria eilutes, kaip ta mano jau minėta kempinė. O tada jau pačiam nuostabą keliančiu būdu tinkamu laiku ir vietoje reikalinga informacija atsigamins ir žavingas poezijos posmas netikėtai nuskambės, pavyzdžiui, jums prisipažįstant meilėje. Kaip, beje, kažkada nutiko ir man.

Kitas dalykas, kurį studentams norėjau parodyti šia užduotimi, kad nuolatinis kartojimas – daryti tą patį per tą patį – žmonėms labai aiškiai parodo, kad šou verslas, visų pirma, yra labai slegianti, kasdienė, kad ir kūrybinga, bet rutina. Kai tau reikia daryti, daryti ir daryti. Ir kai studentai paklausdavo, ar mes čia dar ilgai mokysimės eilėraščių, aš atsakydavau, kad

dabar taip kiekvieną trečiadienį, visą semestrą. Buvo tokių studentų, kurie bijojo atsistoti prieš auditoriją, jaudinosi, kaip atrodys net prieš savo kurso draugus. Tada klausdavau jų, o kaip bus tuomet, kai reikės išeiti su mikrofonu rankoje jau ne prieš savo grupę, o prieš žiūrovus, nusiteikusius nebūtinai geranoriškai. Juk tik padaryk klaidą, ir tave gyvą suvalgys.

Pamenu kartą jiems pasiūlęs galimybę išbandyti save televizijoje: mūsų prodiuserinė kompanija rengia „Teleloto“ žaidimus. Savo studentų paklausiau, kas norėtų savanoriškai pašėlioti ir pabūti lakstančiais „Teleloto“ kamuoliukais. Atsirado dvi merginos, kurios atėjo, nusifilmavo. Ten juk yra visiška improvizacija, gali judėti, dalyvauti, kaip tik nori. Bet kartu yra ir reali galimybė pabūti kadre, pamatyti save televizoriaus ekrane, suprasti, kaip jautiesi tokioje situacijoje. Visiška kūrybinė laisvė. Tikėjau, kad galėsime drauge su visais panagrinėti, kaip kolegoms sekėsi įgyvendinti paskirtą vaidmenį. Deja, kitam sekmadieniui savanorių nebeatsirado. Pasirodė, kad tokia veikla jiems yra *ne lygis*. Socialiniuose tinkluose pasirodė įrašai apie žaliąjį rutuliuką, koks jis kvailėlis ir panašių, labai išgąsdino mano studentus, ir jie ėmė baimintis dėl to, ką apie juos parašys. Tiesa ta, kad jeigu visada galvosite, ką apie jus parašys, toks darbas – ne jums. Neįmanoma būti dievinamam, nebent savo socialinių tinklų burbule. O tai juk nėra realybė, tai nėra tikras gyvenimas.

Šiuo požiūriu mes savu laiku labai skyrėmės nuo dabartinės jaunosios kartos. Savo įžvalgą pasakiau Editai Mildažytei, kai ji, pasikvietusi mane į laidą pasikalbėti, paklausė, kaip tie mano studentai. Sakau, žinok, Edita, kol kas mudu dar kokių dešimt, penkiolika metų galime būti ramūs. Taip ir pasakiau, mus pakeisiančių – kol kas nėra.

Socialinių mokslų kolegijoje dirbau trejus metus. Vėliau prasidėjo pandemija, nuotolinis mokymas(is), ir tas mūsų

bendravimas savaimė nutrūko. Būti dėstytoju man patiko, man rūpėjo. Ypač pirmas, antras kursai. Juose buvo tikrai įdomių, kūrybingų žmonių. Labai skirtingų galimybių ir skirtingos motyvacijos žmonių. Prasidėjus mokslo metams jie buvo vienkiese, o baigė – pasikeitė. Buvo labai įdomu stebėti jų pažangą, metamorfozes. Štai neseniai Knygų mugėje, kai pristatėme „Aukšinio proto“ stalo žaidimus, knygas, prie manęs priėjo buvusi studentė, abiejose rankose laikydama po maišelį knygų. Tikrai labai darbšti, daug galinti, potencialo kupina mergina. Ji studijų nebaigė, tapo mama ir dabar augina du vaikučius. Ji padėjo už pakeistą jos gyvenimą. „Jūs, dėstytojau, kad iš pradžių ir priverstinai, bet paėmėte mane už rankos ir įvedėte į knygų pasaulį.“ Pasirodo, dabar jų namuose vienas iš kambarių jau virtęs biblioteka. Ši jauna mama dėkojo, kad aš ne tik verčiau juos deklamuoti eilėraščius, bet ir sudariau jiems rekomenduojamų knygų sąrašą. Jos akyse pamačiau ne tik besikaupiančias ašaras, didžiulį dėkingumą, bet ir vis dar rusenantį smalsumą.

Kai kuriems atrodo, kad čia, atseit, Valinskas ar kas nors kitas kažką pasiūlė, tai jeigu tas knygas perskaitysiu, būsiu jau labai labai apsiskaitęs. Ne. Tą sąrašą palyginčiau su žvejyba. O tiksliau – masalu žuvims, nes pirmiausia žuvis reikia pašerti, užmesti jauką. Ir aš, pamatęs, kiek studentų ir jaunų žmonių neskaito knygų, tiesiog sudariau tokį knygų sąrašą – masalą. Jis šiek tiek skiriasi nuo mokyklinės programos, jame knygos, kurios galėtų sudominti ir susargdinti jaunos žmonės domėjimusi ir skaitymu.

Dainininkas Merūnas Vitulskis: *Apsiskaitęs Arūnas nesuvoikiamai. Žinau, kad Inga vargsta, neturėdama kur miegamajame visų knygų sudėti. Viskas apkrauta knygomis.*

Sąrašė yra ir pasakų, ir daugybė kitų alternatyvių pasaulių.

„Žiedų valdovas“, žiobarų pasaulis iš „Hario Poterio“ ir mano mėgstama Loginovo „Amžinoji šviesa“. Literatūrine prasme tai tikrai nėra pats geriausias kūrinys, bet tas anapusinis pasaulis, sukurtas šioje knygoje, mane tiesiog žavi. Sąrašė rasite ir H. Kisindžerio „Diplomatiją“, knygą, kurią skaitantis žmogus galėtų suvokti, kaip atsirado tas pasaulis, kuriame mes gyvename. Hemingvėjus, Džekas Londonas. Sąrašė knygų labai daug, ir labai vilios, kad kurioje nors iš tų knygų rasis kabliukas, kurį skaitantys jauni žmonės praris. Pradės domėtis – skaityti.

Esu ir didelis antikinių mitų gerbėjas. Mitus skaityti yra privaloma kiekvienam. Visi siužetai, dabar egzistuojantys literatūroje, buvo sugalvoti dar Antikoje – dabar mes tiesiog skaitome jų variacijas, tam tikras dėliones. Dekonstruodami tekstus galime pasakyti, koks mitas yra vieno ar kito kūrinio pagrindas. Yra labai taiklus, muzikantų pamėgtas kompozitoriaus Benjamino Gorbulskio posakis: „Visa muzika jau sugrota, ne visi pinigai paimti.“ Taip, manau, ir literatūroje. Pagalvokite apie tai.